

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **J. H.**, zastoupeného advokátem JUDr. Lubomírem Müllerem se sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 22.2.2006, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 6. 2007 č. j. 22 Ca 99/2006 - 14,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 6. 2007 č. j. 22 Ca 99/2006 - 14 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal včas kasační stížnost proti v záhlaví uvedenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované uvedenému v záhlaví tohoto rozsudku, kterým byla zamítnuta jeho žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945 (dále jen „zákon č. 261/2001 Sb.“).

Krajský soud zjistil, že žalobce svým podáním ze dne 27. 7. 2001 uplatnil nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., podáním ze dne 11. 2. 2005 svou žádost doplnil a doložil usnesením Okresního soudu v Jeseníku ze dne 6. 1. 2005 č. j. 2 Nt 1601/2005-34, které nabylo právní moci dne 11.1.2005, a kterým bylo vysloveno, že žalobce je podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, účasten soudní rehabilitace. Z odůvodnění tohoto usnesení se podává, že žalobce byl odsouzen rozsudkem Vojenského obvodového soudu v Košicích pod sp. zn. 2 T 29/59 pro trestný čin nenastoupení služby v branné moci podle § 265 odst. 1 trestního zákona z roku 1950

k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, který byl vykonán v době od 1. 9. 1959 do 10. 5. 1960, a to pro skutek spočívající v tom, že odepřel vykonávat vojenskou službu, protože mu v tom bránilo jeho svědomí a náboženské přesvědčení. Usnesením Okresního soudu v Jeseníku ze dne 11. 10. 2004 č. j. 2 T 113/2004-29 bylo trestní stíhání vedené proti žalobci zastaveno podle § 188 odst. 1 písm. c) a podle § 172 odst. 1 písm. b) tr.řádu, protože žalované jednání nebylo trestným činem. Z odůvodnění tohoto usnesení vyplývá, že žalobce podal návrh na vyslovení účasti na rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb., protože chtěl požádat o jednorázovou peněžní částku podle zákona č. 261/2001 Sb. a byl přesvědčen, že splňuje předpoklady, aby soud vyslovil jeho účast na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. Soud shledal návrh žalobce důvodným mj. proto, že žalobce byl nezákonně vězněn a nyní má nárok získat jednorázovou finanční částku podle zákona č. 261/2001 Sb. pouze v případě, že předloží doklad o tom, že došlo k rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb. Žalobce byl přitom v podstatě rozhodnutím o zastavení trestního stíhání rehabilitován, i když jiným postupem, než vyžaduje zákon č. 261/2001 Sb., ale důvody rehabilitace jsou shodné u osob, které byly rehabilitovány podle zmínovaných zákonů a žalobce se ocitl ve stejné situaci jako osoby rehabilitované podle zákona č. 119/1990 Sb.. Proto soud rozhodl takto analogií podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb.

Žalovaná žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. shora uvedeným rozhodnutím zamítla, protože rozhodnutí, kterým byla žalobce odsouzen, nebylo zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb. nebo podle zákona č. 198/1993 Sb.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobce namítl, že nesouhlasí s rozhodnutím žalované, protože trestný čin, pro který byl odsouzen, je výslovně uveden v § 4 písm. c) zákona č. 119/1990 Sb. Odsuzující rozhodnutí bylo pravomocně zrušeno, protože žalovaný skutek nebyl trestným činem, a byla vyhlášena jeho účast na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. Tyto skutečnosti považoval žalobce za dostačující k tomu, aby mu byl nárok přiznán. Odkázal též na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 565/03 a na nálezy sp. zn. II. ÚS 187/2000.

Krajský soud uvedl, že rozhodnutí ve věci závisí na posouzení právní otázky, zda usnesení soudu, kterým byla vyslovena účast konkrétní osoby na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. (v návaznosti na zrušení původního odsuzujícího rozsudku v rámci řízení o obnově), může mít účinky splnění podmínky stanovené v § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., tj. že rozhodnutí o věznění bylo zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb. nebo podle zákona č. 198/1993 Sb.

Krajský soud konstatoval, že trestný čin, pro který byl žalobce uznán vinným a odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, je uveden v § 4 písm. c) zákona č. 119/1990 Sb. a soudní rehabilitace mohl žalobce dosáhnout cestou přezkumného řízení podle oddílu třetího tohoto zákona. Žalobce však příslušný návrh ve lhůtě uvedené v § 6 zákona č. 119/1990 Sb. nepodal, takže tímto způsobem rehabilitován nebyl. Existence shora uvedeného usnesení Okresního soudu v Jeseníku o žalobcově účasti na soudní rehabilitaci per analogiam podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. na této skutečnosti nemůže nic změnit. Toto usnesení má pouze deklaratorní charakter a žádné rozhodnutí o věznění se jím neruší. Podle názoru krajského soudu bylo toto rozhodnutí Okresního soudu v Jeseníku vydáno v důsledku porušení zákona ve prospěch žalobce. Ke shodnému závěru dospěl i Nejvyšší soud ČR v rozhodnutí, které krajský soud cituje. Krajský soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V kasační stížnosti žalobce namítl nezákonnost rozhodnutí krajského soudu spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení (§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“).

Žalobce odkázal na nálezu Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2007 sp. zn. I. ÚS 712/05 v jiné, obsahově však shodné věci, v němž Ústavní soud dovedl, že usnesení o soudní rehabilitaci je třeba posoudit jako podmínku pro vyplacení jednorázové částky podle zákona č. 261/2001 Sb., i když toto usnesení bylo vydáno v režimu obecného trestního řízení, nikoli v režimu zákona č. 119/1990 Sb.

Pokud jde o tvrzení napadeného rozsudku, že rehabilitační usnesení bylo v žalobcově věci vydáno účelově, poukázal žalobce na usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 8. 2007 sp. zn. I. ÚS 122/04, podle něhož v takovém případě je třeba hledět na takové rehabilitační rozhodnutí jako na platné a existující, jeho výrok nadále platí, a stěžovatel je podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. účasten rehabilitace a odškodnění.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Na problematiku, kterou posuzovala žalovaná a krajský soud, je třeba hledět očima právního názoru Ústavního soudu, jak jej vyjádřil v nálezu ze dne 28. 6. 2007 sp. zn. I. ÚS 712/05:

Vzhledem ke specifické povaze předmětné věci je třeba, při jejím posuzování, ctít účel a smysl zákonů č. 119/1990 Sb. a č. 261/2001 Sb., které měly především za cíl nápravu škřvd způsobených předchozím režimem. S ohledem na to je třeba posoudit stěžovatelem předložené usnesení o soudní rehabilitaci jako splnění podmínky pro vyplacení jednorázové částky, i když bylo toto usnesení vydáno v režimu obecného trestního řízení, a nikoli v režimu zákona č. 119/1990 Sb. Tímto závěrem Ústavní soud zároveň bere v úvahu i skutečnost, že v minulosti bylo rozhodování v těchto věcech značně nejednotné.

Podle ust. čl. 89 odst. 2 Ústavy jsou vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu závazná pro všechny orgány i osoby. Ústavní soud sám pak přisuzuje svým nálezům precedenční účinky i pro jiné případy řešící totožnou právní otázku. Za této situace tedy Nejvyššímu správnímu soudu nezbyvá než napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. V němž je krajský soud vázán právním názorem výše uvedeným (§ 110 odst. 3 s. ř. s.)

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. dubna 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu